

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Львівський національний університет імені Івана Франка
Факультет педагогічної освіти
Кафедра загальної педагогіки та педагогіки вищої школи

РОБОЧА ПРОГРАМА ОСВІТНЬОЇ КОМПОНЕНТИ
ПЕДАГОГІЧНА ПРАКТИКА

освітній рівень	третій (освітньо-науковий)
галузь знань	01 «Освіта/Педагогіка»
спеціальність	011 «Освітні, педагогічні науки»
освітній ступінь	доктор філософії
освітньо-наукова програма	«Освітні, педагогічні науки»
факультет	<i>педагогічної освіти</i>

2023 – 2024 навчальний рік

Робоча програма освітньої компоненти «Педагогічна практика» укладена відповідно до освітньо-наукової програми підготовки здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти за спеціальністю 011 «Освітні, педагогічні науки», освітнього ступеня доктора філософії.

Розробники: Ковальчук Лариса Онисимівна, доцент, кандидат педагогічних наук,
доцент кафедри загальної педагогіки та педагогіки вищої школи;
Цюра Світлана Богданівна, доцент, кандидат педагогічних наук,
доцент кафедри загальної педагогіки та педагогіки вищої школи.

Робочу програму ухвалено на засіданні кафедри загальної педагогіки та педагогіки вищої школи

Протокол від “29” серпня 2023 року № 1

Завідувач кафедри

 проф. Квас О.В.

Робочу програму погоджено Навчально-методичною комісією факультету педагогічної освіти

Протокол від “30” серпня 2023 року № 1

Голова НМК

 доц. Нос Л.С.

Робочу програму затверджено Вченою радою факультету педагогічної освіти

Протокол від “30” серпня 2023 року № 1

Декан факультету

 доц. Герцюк Д.Д.

1. ОПИС ПРЕДМЕТУ ОСВІТНЬОЇ КОМПОНЕНТИ

Найменування показників	Галузь знань, освітній рівень	Характеристика	
		Денна форма здобуття освіти	Заочна форма здобуття освіти
Кількість кредитів, відповідних ЕСТС: 4	Галузь знань 01 “Освіта/Педагогіка” (шифр і назва)	Нормативний компонент освітньо-наукової програми	
Модулів – 1	Освітній рівень: третій (освітньо- науковий)	Рік підготовки:	
Змістових модулів – 3		3-й	3-й
		Семестр:	
Загальна кількість годин: 120.	Спеціальність 011 “Освітні, педагогічні науки” (шифр і назва)	Самостійна робота	
		120 год.	120 год.
	Вид контролю:		
	залік	залік	

Педагогічна практика в системі вищої освіти відіграє важливу роль у професійній підготовці здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти, оскільки має за мету сформувати професійні компетентності здобувачів освітнього ступеня доктора філософії (далі – аспірантів) щодо здійснення науково-педагогічної діяльності, закріпити їхні вміння й навички з організації освітнього процесу у вищій школі, сприяти підвищенню рівня педагогічної майстерності. Відповідно програма освітньої компоненти “Педагогічна практика” розроблена на основі Законів України “Про вищу освіту” і “Про освіту”, з урахуванням Постанов Кабінету Міністрів України (№ 44 від 12.01.2022, № 502 від 19.05.2023 р.), Положення про організацію освітнього процесу здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії у Львівському національному університеті імені Івана Франка, Положення про педагогічну практику аспірантів Львівського національного університету імені Івана Франка.

Проведення педагогічної практики передбачає такі **етапи**:

1) **початковий** (передбачає осмислення аспірантом мети і завдань практики, консультації з науковим керівником, складання індивідуального плану проходження практики, ознайомлення з організаційною, навчально-методичною і науковою роботою кафедри, нормативно-правовою базою щодо організації освітнього процесу в університеті, відвідування занять викладачів кафедри);

2) **основний** (передбачає укладання і обговорення з керівником практики план-конспектів навчальних занять, підготування відповідного навчально-методичного забезпечення, проведення навчальних занять згідно індивідуального плану та їх аналіз, участь у засіданнях кафедри і роботі наукового семінару, відвідування занять інших аспірантів-практикантів, написання рецензії на відвідане заняття);

3) **заключний** (передбачає підготування звітної документації за підсумками проходження практики, їх перевірку і оцінювання науковим керівником або керівником практики, захист результатів практики згідно визначеного порядку).

2. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ ПЕДАГОГІЧНОЇ ПРАКТИКИ

Метою освітньої компоненти “Педагогічна практика” є: оволодіння аспірантами системою компетентностей, які є важливими для успішної професійної діяльності за спеціальністю 011 “Освітні, педагогічні науки”, набуття та вдосконалення навичок і вмінь організаційно-методичної, навчальної й науково-педагогічної роботи, підвищення рівня педагогічної майстерності, формування професійно-педагогічної культури.

Відповідно до мети визначено **основні завдання освітньої компоненти “Педагогічна практика”:**

- ◆ поглиблення теоретичних знань, засвоєних аспірантами під час вивчення навчальних дисциплін освітньо-наукової програми, удосконалення практичних умінь і навичок, набуття досвіду творчої діяльності, спрямованої на пошук ефективних шляхів вирішення педагогічних завдань;
- ◆ формування в аспірантів адекватного розуміння функцій викладача закладу вищої освіти, організації педагогічної діяльності з урахуванням концепції студентоцентрованого навчання, сучасної філософії освіти;
- ◆ ознайомлення аспірантів з робочими програмами, силабусами, методичними матеріалами, змістом навчальних дисциплін;
- ◆ набуття аспірантами теоретичного і практичного педагогічного досвіду проведення різних типів навчальних занять шляхом відвідування аспірантами навчальних занять викладачів випускової та інших кафедр;
- ◆ набуття аспірантами теоретичного і практичного педагогічного досвіду під час самостійного проведення різних типів навчальних занять (лекцій, семінарських і практичних занять);
- ◆ планування аспірантами структури різних типів навчальних занять (лекцій, семінарських і практичних занять);
- ◆ розроблення аспірантами методики проведення різних типів навчальних занять (визначення змісту навчального матеріалу відповідно до теми, що вивчається, відбір методів, прийомів і засобів навчання, видів, форм і методів контролю результатів навчання студентів, впровадження сучасних освітніх технологій в освітній процес тощо);
- ◆ розроблення аспірантами навчально-методичного забезпечення навчальних занять і самостійної роботи студентів;
- ◆ написання аспірантами план-конспектів до різних типів навчальних занять (лекцій, семінарських і практичних занять) і підготовка до їх проведення;
- ◆ розроблення аспірантами завдань для самостійної роботи студентів, організації самостійної роботи студентів під час вивчення навчальних дисциплін, здійснення контролю ефективності її виконання;
- ◆ здійснення аспірантами самоаналізу і взаємоаналізу проведених занять, написання рецензії на відвідане заняття;
- ◆ вироблення у аспірантів індивідуального стилю педагогічного спілкування, управління навчально-пізнавальною діяльністю студентів, індивідуальної моделі поведінки тощо;

- ♦ органічне поєднання науково-дослідної діяльності аспірантів з організаційною, діагностичною, конструктивно-проектальною, практичною, комунікативно-стимулювальною, аналітико-оцінною та іншими видами педагогічної діяльності;
- ♦ розвиток педагогічних здібностей аспірантів, їхніх професійних якостей і педагогічних умінь;
- ♦ формування професійно-педагогічної культури та її підструктур, важливих для педагогічної діяльності (культури професійного мислення, культури мовлення, культури спілкування, методологічної культури, етичної культури, дидактичної культури, естетичної культури, оцінної культури тощо).

У процесі проходження аспірантами педагогічної практики, що забезпечує опанування ними теоретичними, методологічними, методичними і практичними аспектами організування освітнього процесу у вищій школі, формуються:

♦ **загальні компетентності (ЗК):**

ЗК5 – здатність до академічної і професійної мобільності, оптимальної мовної поведінки у професійній/академічній сфері, виявлення лідерських якостей, до командної роботи та взаємодії з науковою спільнотою;

ЗК8 – здатність розуміти загальноосвітній і національний контексти розвитку вищої (університетської) освіти, ціннісні смисли та пріоритетні напрями реформування вищої освіти в Україні та враховувати їх у практичній діяльності;

ЗК10 – здатність виявляти прогресивні освітні ідеї світової та вітчизняної педагогічної спадщини, порівнювати, виокремлювати цінні доробки дослідників, аналізувати їх і творчо використовувати у професійній діяльності;

♦ **спеціальні (фахові, предметні) компетентності (СК):**

СК9 – здатність підвищувати рівень педагогічної майстерності, формувати індивідуальний професійний образ, виявляти лідерські якості, проектувати кар'єрне зростання;

СК10 – здатність застосовувати знання з теорії та методики педагогічної діяльності у вищій школі в процесі викладання комплексу спеціальних (фахових) дисциплін, методичній, виховній діяльності в ЗВО;

СК11 – здатність аналізувати, створювати й ефективно використовувати навчально-методичні комплекси навчальних дисциплін, реалізовувати різні форми організації освітнього процесу в ЗВО з елементами дистанційного навчання, проводити моніторинг досягнутих результатів;

СК12 – здатність відбирати, структурувати зміст навчального матеріалу, грамотно вибудовувати власні наукові та методичні тексти;

СК13 – здатність організовувати суб'єкт-суб'єктну взаємодію учасників освітнього процесу на засадах партнерських стосунків, формувати позитивні міжособистісні взаємини в студентському колективі, формувати корпоративну культуру й імідж ЗВО;

♦ **програмні результати навчання (ПРН):**

ПРН3 – ефективно застосовувати у фаховій діяльності знання основних положень теоретичної і практичної педагогіки, історії світової та вітчизняної педагогічної думки, а також основних напрямів та провідних тенденцій у сучасній світовій педагогічній освіті;

ПРН7 – застосовувати сучасні інструменти і технології пошуку, оброблення та аналізу інформації, зокрема, статистичні методи аналізу даних великого обсягу та/або складної структури, спеціалізовані бази даних та інформаційні системи;

ПРН8 – розробляти та досліджувати концептуальні моделі освітніх процесів і систем, ефективно використовувати їх для отримання нових знань та/або створення інноваційних продуктів у педагогічній галузі і й з дотичних міждисциплінарних напрямів;

ПРН9 – організовувати і здійснювати освітній процес, його наукове, навчально-методичне та нормативне забезпечення, застосувати ефективні методики викладання навчальних дисциплін у закладах вищої освіти.

Знання:

- ◆ знати й розуміти теоретико-методологічні, дидактико-методичні, діагностико-прогностичні аспекти організації освітнього процесу у закладах вищої освіти з урахуванням концептуальних засад студентоцентрованого навчання, сучасної філософії освіти;
- ◆ розуміти сутнісні характеристики педагогічної діяльності, педагогічної культури, педагогічної майстерності викладача вищої школи;
- ◆ аналізувати і критично осмислювати робочі програми, силабуси, навчально-методичні матеріали до організації і проведення семінарсько-практичних занять, самостійної роботи студентів;
- ◆ розуміти і обґрунтовувати особливості навчального заняття, алгоритм його підготування, відповідність змісту теми, що вивчається, типу навчального заняття, його структурі і методиці проведення;
- ◆ знати й розуміти сутність, функції і принципи педагогічного діагностування у вищій школі, діагностичний інструментарій для контролю, норми й критерії оцінювання результатів навчання студентів.

Уміння:

- ◆ прогнозувати, організовувати і здійснювати освітній процес з урахуванням концепції студентоцентрованого навчання, сучасної філософії освіти;
- ◆ вміти моделювати різні типи навчальних занять, демонструючи високий рівень педагогічної майстерності у визначенні мети і завдань навчального заняття, відборі змісту навчальної інформації, проєктуванні структури навчального заняття, методики його проведення, плануванні навчально-методичного забезпечення, укладанні план-конспектів;
- ◆ на підставі визначених критеріїв якості освіти вміти критично аналізувати проведене заняття й оцінювати власну педагогічну діяльність і свої професійні дії на різних етапах процесу навчання, а також, застосовуючи об'єктивні методи контролю результатів навчання студентів, аналізувати й

оцінювати їхню навчально-пізнавальну діяльність, дії, активність, самостійність, креативність, ціннісні ставлення тощо;

- ◆ вміти застосовувати в освітньому процесі результати власного дисертаційного дослідження.

Комунікація:

- ◆ проєктувати і демонструвати ефективні моделі педагогічної взаємодії суб'єктів освітнього процесу як відкритої нелінійної системи з урахуванням різних підсистем розгортання педагогічного спілкування (“викладач–студент”, “викладач–студенти”, “студент–студент”, “студент–студенти” “викладач–комп'ютер–студент” тощо);
- ◆ створювати сприятливий психологічний клімат в культурно-освітньому середовищі групи (курсу) і демонструвати конструктивну взаємодію під час розв'язання навчальних завдань і педагогічних ситуацій, виявляючи при цьому високу професійно-педагогічну культуру, дотримуючись норм педагогічної етики і педагогічного такту, використовуючи засоби вербального і невербального спілкування, прийоми емоційно-вольового, виховного впливу на поведінку студентів у процесі навчання і позааудиторної роботи.

Автономія та відповідальність:

- ◆ в процесі укладання план-конспектів навчальних занять, розроблення методики їх проведення відповідати вимогам, що передбачають дотримання академічної доброчесності, яка ґрунтується на сформованості у аспіранта високого рівня професійно-педагогічної культури;
- ◆ демонструвати професійну відповідальність за організацію й проведення навчальних занять на належному науково-методичному рівні згідно індивідуального плану.

3. ПРОГРАМА ОСВІТНЬОЇ КОМПОНЕНТИ “ПЕДАГОГІЧНА ПРАКТИКА”

Змістовий модуль 1

Організаційно-методична робота аспірантів під час педагогічної практики

Ознайомлення з нормативними документами, що регламентують організацію освітнього процесу у закладі вищої освіти, який є базою педагогічної практики для здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти за спеціальністю 011 “Освітні, педагогічні науки”.

Ознайомлення з організацією навчальної й методичної роботи факультету і кафедри.

Ознайомлення з освітньо-професійною програмою та робочим навчальним планом спеціальності.

Ознайомлення з навчально-методичним комплексом навчальної дисципліни (робочою програмою, силабусом, тематикою різних типів навчальних занять, текстами лекцій, методичними матеріалами до практичних і семінарських занять,

методичними матеріалами до самостійної та індивідуальної роботи, дидактичними матеріалами для контролю результатів навчання студентів тощо).

Ознайомлення з навчально-методичним забезпеченням навчальної дисципліни (підручниками, навчальними посібниками, навчально-методичними посібниками, електронним курсом тощо).

Ознайомлення з системою електронного навчання (електронним журналом успішності WEB з навчальної дисципліни в системі dekanat.lnu.edu.ua, електронним забезпеченням (електронним курсом) навчальної дисципліни на онлайн-платформі Moodle та організацією різних типів навчальних занять і консультацій на онлайн-платформах Teams і Zoom).

Ознайомлення з тематикою магістерських (курсівих) робіт, методичними матеріалами, що репрезентують програму і техніку їх виконання, процедуру захисту.

Ознайомлення з організацією інформаційно-комунікаційного простору університету, що включає освітньо-наукове, виховне та культурно-просвітницьке середовище і передбачає національно-патріотичне виховання, культурно-просвітницька роботу серед студентської молоді та за її активної участі тощо.

Відвідування аспірантами навчальних занять викладачів випускової та інших кафедр задля набуття теоретичного і практичного педагогічного досвіду проведення різних типів навчальних занять.

Планування та узгодження з керівником практики та викладачами навчальних дисциплін графіку проведення аспірантами пробних і залікових навчальних занять (лекцій, семінарських занять, практичних занять) згідно індивідуального плану, обговорення методичних аспектів їх проведення.

Рекомендована література: 1–10 (15, 17–19, 24, 27, 29–31, 32–34, 35–39)¹.

Змістовий модуль 2

Навчальна робота аспірантів під час педагогічної практики

Навчальна робота аспірантів під час педагогічної практики має на меті вироблення у здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти за спеціальністю 011 “Освітні, педагогічні науки” індивідуального стилю педагогічного спілкування, управління навчально-пізнавальною діяльністю студентів, індивідуальної моделі поведінки тощо. Індивідуальним планом аспіранта передбачено обов’язкове проведення залікових занять (однієї залікової лекції, одного семінарського або практичного заняття), а також можливість проведення пробних навчальних занять.

Підготовка і проведення аспірантами лекцій. Осмислення ролі і місця лекцій в освітньому процесі, особливостей побудови лекційного курсу навчальної дисципліни, зумовлених логікою її викладання, врахування вимог щодо її проведення. Визначення мети і завдань лекції. Визначення змісту навчальної інформації відповідно до теми, що вивчається. Розроблення навчально-

¹ Обов’язкові літературні джерела виділено жирним шрифтом; у круглих дужках — додаткові джерела, в яких висвітлені навчальні питання теми, що вивчається (за вибором аспіранта)

методичного забезпечення лекції (відбір методів, прийомів і засобів навчання, сучасних освітніх технологій, використання яких під час лекції сприяє ефективному засвоєнню студентами навчальної інформації. Планування структури лекції з урахуванням її виду, змісту навчальної інформації, психолого-педагогічної готовності студентів до її сприйняття тощо. Написання план-конспекту лекції. Проведення лекції згідно графіку і її обговорення за участі наукового керівника (керівника практики), інших аспірантів.

Підготовка і проведення аспірантами семінарського (практичного) заняття. Осмислення ролі і місця семінарських (практичних) занять в освітньому процесі, особливостей їх структурної побудови, зумовлених логікою навчальної дисципліни, вимог щодо проведення такого типу занять. Визначення мети і завдань семінарського (практичного) заняття. Визначення змісту навчальної інформації відповідно до теоретичних питань, винесених на обговорення, та практичних завдань. Розроблення аспірантами завдань для самостійної роботи студентів. Розроблення навчально-методичного забезпечення семінарського (практичного) заняття (відбір методів, прийомів і засобів навчання, сучасних освітніх технологій, урізноманітнення видів, форм і методів контролю, використання яких забезпечує ефективну навчально-пізнавальну діяльність студентів. Розроблення різних видів завдань письмового контролю результатів навчання студентів. Планування структури семінарського (практичного) заняття з урахуванням його виду, змісту навчальної інформації, практичних завдань, готовності студентів тощо. Написання план-конспекту семінарського (практичного) заняття. Проведення семінарського (практичного) заняття згідно графіка і його обговорення за участі наукового керівника (керівника практики), інших аспірантів.

Проведення консультацій для студентів згідно графіка консультацій кафедри.

Здійснення аспірантами самоаналізу проведених занять і психолого-педагогічного аналізу відвіданих занять, написання рецензії на відвідане заняття.

Рекомендована література: 1–10 (11–14, 16, 19–21, 25, 26, 28, 36, 38, 39).

Змістовий модуль 3

Науково-педагогічна робота аспірантів під час педагогічної практики

Поєднання науково-дослідної діяльності аспірантів з організаційною, діагностичною, конструктивно-проектальною, практичною, комунікативно-стимулювальною, аналітико-оцінною та іншими видами педагогічної діяльності. Участь у засіданнях кафедри. Участь у роботі наукового семінару кафедри. Участь у звітній науковій конференції факультету. Участь у методичній роботі кафедри (зокрема розробленні навчально-методичного забезпечення навчальних дисциплін). Залучення до організації наукової роботи студентів (участь у роботі наукового товариства студентського; участь у проведенні конкурсу студентських наукових робіт; підготовці та проведенні олімпіад, Всеукраїнської студентської наукової конференції тощо). Участь у проведенні профорієнтаційних заходів згідно плану роботи кафедри.

Рекомендована література: 1–10 (15, 17, 18, 22, 23, 24–31, 38, 39, 43–46).

4. СТРУКТУРА ОСВІТНЬОЇ КОМПОНЕНТИ “ПЕДАГОГІЧНА ПРАКТИКА”

Назви змістових модулів	Кількість годин			
	денна форма		заочна форма	
	Усього	у тому числі	Усього	у тому числі
	го	сам. робота	го	сам. робота
<i>Змістовий модуль 1. Організаційно-методична робота аспірантів під час педагогічної практики</i>	30	30	30	30
<i>Змістовий модуль 2. Навчальна робота аспірантів під час педагогічної практики</i>	70	70	70	70
<i>Змістовий модуль 3. Науково-педагогічна робота аспірантів під час педагогічної практики</i>	20	20	20	20
Усього годин	120	120	120	120

5. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

Результати навчання	Методи навчання і викладання	Методи оцінювання досягнення результатів навчання
1	2	3
ПРН3 – ефективно застосовувати у фаховій діяльності знання основних положень теоретичної і практичної педагогіки, історії світової та вітчизняної педагогічної думки, а також основних напрямів та провідних тенденцій у сучасній світовій педагогічній освіті	<i>Словесні</i> (лекція, бесіда, інструктаж, робота з літературними джерелами); <i>практичні</i> (практична робота, вправи на вирішення педагогічних ситуацій); науково-дослідна робота; <i>інтерактивні</i> (“коло ідей”); <i>наочні</i> (мультимедійні презентації (Teams, Zoom, Moodle), презентація наукових продуктів)	Бесіда, самоаналіз (<i>усний контроль</i>); укладання конспектів, рецензії відвіданого заняття (<i>письмовий контроль</i>), проведення залікового заняття (<i>поточний комбінований контроль</i>), захист практики, залік (<i>підсумковий контроль</i>)
ПРН7 – застосовувати сучасні інструменти і технології пошуку, оброблення та аналізу інформації, зокрема, статистичні методи аналізу даних великого обсягу та/або складної структури, спеціалізовані бази даних та інформаційні системи	<i>Словесні</i> (бесіда, пояснення, інструктаж, робота з літературними джерелами); <i>інтерактивні</i> (метод проєктів, дискусія); <i>практичні</i> (педагогічні ситуації, науково-дослідна робота), <i>наочні</i> (мультимедійні презентації (Teams, Zoom, Moodle), презентація наукових продуктів)	Бесіда, самоаналіз (<i>усний контроль</i>); укладання конспектів, рецензії відвіданого заняття (<i>письмовий контроль</i>), проведення залікового заняття (<i>поточний комбінований контроль</i>), захист практики, залік (<i>підсумковий контроль</i>)

1	2	3
ПРН8 – розробляти та досліджувати концептуальні моделі освітніх процесів і систем, ефективно використовувати їх для отримання нових знань та/або створення інноваційних продуктів у педагогічній галузі і й з дотичних міждисциплінарних напрямів.	<i>Словесні</i> (лекція, пояснення, бесіда, інструктаж, робота з літературними джерелами); <i>практичні</i> (науково-дослідна робота); <i>наочні</i> (спостереження, самоспостереження, презентація наукових продуктів, мультимедійна презентація (Moodle, Teams, Zoom,)); <i>інтерактивні</i> (“мозковий штурм”)	Бесіда, самоаналіз (<i>усний контроль</i>); укладання конспектів, рецензії відвіданого заняття (<i>письмовий контроль</i>), проведення залікового заняття (<i>поточний комбінований контроль</i>), захист практики, залік (<i>підсумковий контроль</i>)
ПРН9 – організувати і здійснювати освітній процес, його наукове, навчально-методичне та нормативне забезпечення, застосувати ефективні методики викладання навчальних дисциплін у закладах вищої освіти	<i>Словесні</i> (лекція, пояснення, бесіда, інструктаж, робота з літературними джерелами); <i>практичні</i> (науково-дослідна робота); <i>наочні</i> (спостереження, ілюстрування, мультимедійна презентація (на платформах Moodle, Teams, Zoom) презентація наукових продуктів); <i>інтерактивні</i> (кейс-метод);	Бесіда, самоаналіз (<i>усний контроль</i>); укладання конспектів, рецензії відвіданого заняття (<i>письмовий контроль</i>), проведення залікового заняття (<i>поточний комбінований контроль</i>), захист практики, залік (<i>підсумковий контроль</i>)

5. ЗАСОБИ ДІАГНОСТУВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ:

Робочою програмою освітньої компоненти передбачено:

- ♦ *поточний контроль* (проведення аспірантами лекцій семінарських (практичних) занять, перевірка й оцінювання план-конспектів навчальних занять, рецензії на відвідане заняття, дидактичних матеріалів тощо);
- ♦ *самоконтроль* (самоаналіз аспірантами проведених навчальних занять);
- ♦ *взаємоконтроль* (аналіз аспірантами навчальних занять, проведених іншими аспірантами);
- ♦ *підсумковий контроль* (захист практики, залік).

6. РОЗПОДІЛ БАЛІВ, ЯКІ ОТРИМУЮТЬ АСПІРАНТИ

Поточний контроль та самостійна робота				Рецензія відвіданого навчального заняття	Підсумковий контроль (<i>захист практики</i>)	Сума балів
Залікові навчальні заняття						
Проведення		План-конспекти				
Лекція	Семінарське (практичне) заняття	Лекція	Семінарське (практичне) заняття			
25	25	15	15	10	10	100

Політика виставлення балів:

Оцінювання проводиться за 100-бальною шкалою. Бали нараховуються за таким співвідношенням:

- ◆ проведення *залікових навчальних занять* – 50 балів (2 заняття по 25 балів), при цьому:

23–25 балів — аспірант провів заняття на високому науково-методичному рівні, виконав усі завдання згідно плану заняття;

19–22 бали — аспірант провів заняття на достатньому науково-методичному рівні, виконав 75% завдань, передбачених планом заняття;

15–18 балів — аспірант провів заняття на середньому науково-методичному рівні, виконав 60% завдань, передбачених планом заняття;

12–14 бали — аспірант провів заняття на низькому науково-методичному рівні, виконав не менше 50% завдань, передбачених планом заняття;

На проведення *залікових навчальних занять* припадає 50% залікової оцінки; максимальна кількість балів — 50;

- ◆ укладання *план-конспектів* залікових навчальних занять – 30 балів (2 план-конспекти по 15 балів), при цьому:

14–15 балів — високий (творчий) рівень виконання завдання (у аспіранта сформована здатність до творчого пошуку, що дає йому змогу самостійно, без сторонньої допомоги вирішувати методичні завдання);

11–13 балів — достатній (реконструктивний) рівень (у аспіранта дещо знижена здатність до творчого пошуку, він потребує незначної допомоги керівника практики, допускає незначні методичні помилки);

9–10 балів — середній (репродуктивно-реконструктивний) рівень (у аспіранта здатність до творчого пошуку знижена, він потребує постійної допомоги і контролю з боку керівника практики, допускає значні методичні помилки);

7–8 бали — низький (репродуктивний) рівень (аспірант несамоостійний, не здатен виконувати завдання без настанов керівника практики або зразка, допускає значні методичні помилки).

На укладання *план-конспектів* залікових навчальних занять припадає 30% залікової оцінки; максимальна кількість балів — 30;

- ◆ здійснення аналізу відвіданого залікового заняття, проведеного іншим аспірантом, написання розгорнутої *рецензії* на відвідане заняття – 10 балів, при цьому:

9–10 балів — високий (творчий) рівень виконання завдання;

7–8 балів — достатній (реконструктивний) рівень;

5–6 балів — середній (репродуктивно-реконструктивний) рівень;

3–4 бали — низький (репродуктивний) рівень виконано окремі елементи завдань).

На написання розгорнутої *рецензії* на відвідане заняття припадає 10% залікової оцінки; максимальна кількість балів — 10;

- ◆ *захист практики* – 10 балів, при цьому:

9–10 балів — завдання практики аспірант виконав в повному обсязі й на високому науково-методичному рівні, звітні документи подав згідно встановленого терміну; творчо й оригінально репрезентував результати проходження практики під час захисту, на запитання членів комісії дав чіткі, ґрунтовні, вичерпні відповіді;

7–8 балів — аспірант вчасно оформив і подав на перевірку звітні документи з практики; завдання практики виконав в повному обсязі, проте допустив незначні методичні помилки, неточності в аналізі матеріалів; під час захисту практики на належному науково-методичному рівні представив результати, на запитання членів комісії відповідав чітко, повно, достатньо обґрунтовано;

5–6 балів — звітні документи практики відповідають визначеним вимогам щодо змістового наповнення, проте подані несвоєчасно; у план-конспектах і рецензії на відвідане заняття простежуються грубі помилки, нелогічні формулювання; відповідаючи на запитання членів комісії, аспірант допускає помилки, неточні формулювання, виявляє труднощі методичного характеру;

3–4 бали — завдання практики виконані аспірантом частково, звітні документи оформлені без урахування вимог, на низькому науково-методичному рівні, подані значно пізніше встановленого терміну; під час захисту на запитання членів комісії аспірант надає нечіткі, необґрунтовані відповіді, допускає грубі помилки або уникає відповідей

На *захист практики* припадає 10% залікової оцінки; максимальна кількість балів — 10.

♦ *залік* — виставляється на підставі сумарної кількості балів, набраної аспірантом під час проходження практики і захисту.

Враховується: активність аспіранта, самостійність, оригінальність, творчий підхід до підготовки і проведення аудиторних занять; своєчасне оформлення звітної документації. Особлива увага звертається на відвідування аспірантом занять, які проводять інші аспіранти, аналіз аспірантом відвіданого заняття.

Академічна доброчесність

Дотримання академічної доброчесності під час педагогічної практики забезпечує:

♦ обговорення під час вступного інструктажу правил академічної доброчесності, що є виявом професійно-педагогічної і наукової культури аспіранта;

♦ попередження про наслідки плагіату чи інших форм недоброчесності (їх виявлення в письмовій роботі аспіранта є підставою для незарахування практики, незалежно від масштабів плагіату чи обману);

♦ звітні матеріали практики мають бути оригінальним авторським доробком аспіранта;

♦ не допускається дублювання або копіювання матеріалів практики іншого аспіранта;

♦ обов'язкове посилання на використані літературні джерела під час укладання план-конспектів залікових навчальних занять.

Жодні форми порушення академічної доброчесності не толеруються.

Шкала оцінювання: університету, національна та ЕКТС

<i>Оцінка в балах</i>	<i>Оцінка ЕКТС</i>	<i>Визначення</i>
90–100	A	відмінно
81–89	B	добре
71–80	C	
61–70	D	задовільно
51–60	E	
21–50	FX	незадовільно
Менше 20	F	

7. МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ:

- ◆ підручники, посібники, енциклопедії, словники й інші види науково-педагогічної літератури, зазначені у списку рекомендованої літератури;
- ◆ нормативні документи, що регламентують освітню діяльність в Україні;
- ◆ методичні матеріали з організації і проведення практики
- ◆ ілюстративні матеріали (структурно-логічні схеми, інтегративні моделі, узагальнювальні таблиці та інший роздатковий матеріал);
- ◆ мультимедійні презентації до навчальних занять, самостійної та індивідуальної роботи;
- ◆ інструктивно-методичні матеріали до самостійної та індивідуальної роботи.

8. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна (базова)

1. Біляковська О. О., Мишишин І. Я., Цюра С. Б. Дидактика вищої школи. Навч. посібник. Львів: Видав. центр ЛНУ імені Івана Франка, 2013. 360 с.
2. Добротвір О. В. Комунікативна дидактика вищої школи: монографія. Київ: Педагогічна думка, 2017. 230 с.
3. Кучинська І. О. Педагогіка вищої школи: навч. посіб. Кам'янець-Подільський: Кам'янець-Подільський ун-т ім. І. Огієнка, 2020. 290 с.
4. Ортинський В. А. Педагогіка вищої школи: підручник. Львів: Вид-во Львівської політехніки, 2017. 498 с.
5. Солодовник Т. О. Дидактичні системи та освітні технології у вищій школі: навч.-метод. посіб. Харків: ХНТУ, 2021. 174 с.
6. Прищак М. Д., Залюбівська О. Б. Педагогіка, психологія та методика викладання у вищій школі: курс лекцій. Вінниця: ВНТУ, 2019. 150 с.
7. Туркот Т. І., Коновал О. А. Педагогіка та психологія вищої школи: Навч. посіб. для студ. вищ. навч. закладів. Херсон: Олді-плюс, 2020. 466 с.
8. Федоренко О. І. Педагогіка вищої школи: навч. посіб. Харків: Видавець В. О. Бровкін, 2020. 239 с.
9. Фіцула М. М. Педагогіка вищої школи: навч. посіб. Київ: Академвидав, 2014. 456 с.
10. Якість вищої освіти: теорія і практика: навчально-методичний посібник / за наук. ред. А. Василюк, М. Дей; кол. авторів: А. Василюк, М. Дей, В. Базелюк та

ін.; НАПН України, Університет менеджменту освіти. Київ; Ніжин: Видавець М.М. Лисенко, 2019. 176 с.

Додаткова (допоміжна)

11. Алексюк А. М. Педагогіка вищої освіти України. Історія. Теорія: Підручник. Київ: Либідь, 1998. 518 с.
12. Артемова Л. В. Педагогіка і методика вищої школи: Навч.-метод. посібник. Київ: Кондор, 2008. 272 с.
13. Вітвицька С. С. Основи педагогіки вищої школи. Метод. посіб. для студ. магістратури. Київ, 2003. 316 с.
14. Галузинський В., Євтух М. Основи педагогіки і психології вищої школи в Україні. Київ, 1995. 237 с.
15. Гончаренко С. У. Український педагогічний словник. Київ: Либідь, 1997. 376 с.
16. Дичківська І. М. Інноваційні педагогічні технології: Навч. посібник. Київ: Академвидав, 2004. 351 с.
17. Енциклопедія освіти /Акад. пед. наук; гол. ред. В. Г. Кремень. Київ: Юрінком Інтер, 2008. 1040 с.
18. Завіна В. І., Омеляненко С. В. Педагогічна культура викладача вищої школи: Навч. посіб. Кіровоград, 2005. 200 с.
19. Ковальчук Л. Основи педагогічної майстерності: навч. посіб. Львів: Видав. центр ЛНУ імені Івана Франка, 2007. 608 с.
20. Кузьмінський А. І. Педагогіка вищої школи: навч. посіб. Київ: Знання, 2005. 486 с.
21. Нагаєв В. М. Методика викладання у вищій школі: Навч. посібник. Київ: Центр навч. л-ри, 2007. 232 с.
22. Українська педагогіка в персоналіях: У 2 кн. Кн. 1: Навч. посіб. За ред. О. В.Сухомлинської. Київ: Либідь, 2005. 624 с.
23. Українська педагогіка в персоналіях: У 2 кн. Кн. 2: Навч. посіб. За ред. О. В.Сухомлинської. Київ: Либідь, 2005. 552 с.
24. Kovalchuk L. Modeling of cultural and educational environment as a pedagogical condition of forming of professional *thinking* culture of future teachers. *European Scientific Journal*. 2014. Vol. 10, № 22. P. 69–88.

Інтернет-джерела

25. Гладуш В. А., Лисенко Г. І. Педагогіка вищої школи: теорія, практика, історія. Навч. посібник. Дніпропетровськ: ТОВ “Роял Принт”, 2014. 416 с. URL: <http://distance.dnu.dp.ua/ukr/nmmateriali/documents/pedagogikavsh.pdf>.
26. Головенкін В. П. Педагогіка вищої школи: підручник. 2-ге вид., доп. Електронні дані (1 файл: 3,6 Мбайт). Київ: КПІ ім. І.Сікорського, 2019. 290 с. URL: https://ela.kpi.ua/bitstream/123456789/29032/3/Higher_School_Pedagogy_2019.pdf.
27. Освіта в умовах війни: реалії, виклики та шляхи подолання: матеріали II Форуму академічної спільноти (20–24 червня 2022 року, м. Дніпро; Держ. вищ. навч. заклад “Придніпровська державна академія будівництва та архітектури”) / Упоряд. М. В. Савицький, І. П. Мамчич. Дніпро: ДВНЗ “ПДАБА”, 2022. 152 с.

URL: <https://pgasa.dp.ua/wp-content/uploads/2022/09/Zbirnyk-materialiv-II-Forumu-akademichnoyi-spilnoty-OSVITA-V-UMOVAN-VIJNY.pdf>.

28. Шквир О. Л. Педагогіка вищої школи: навч. посіб. 2-ге вид., допов. і перероб. Хмельницький: ХГПА, 2020. 94 с. URL:

http://212.111.198.18:88/jspui/bitstream/123456789/217/1/lekci_text.pdf

Нормативні документи:

29. Закон України “Про вищу освіту”. *Голос України*. 2014. №148 (5898). 6 серпня. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18>.

30. Закон України “Про наукову і науково-технічну діяльність”. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/848-19>.

31. Закон України “Про освіту”. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1060-12>; <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19>.

32. Постанова Кабінету Міністрів України від 12.01.2022 № 44 “Про затвердження Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії” (зі змінами). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/44-2022-%D0%BF#Text>.

33. Постанова КМУ № 502 від 19.05.2023 р. “Про внесення змін до деяких постанов Кабінету Міністрів України з питань підготовки та атестації здобувачів наукових ступенів” <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/502-2023-%D0%BF#Text>.

34. Стратегія розвитку вищої освіти в Україні на 2021–2031 роки. Київ, 2020. 71 с. URL: http://www.reform.org.ua/proj_edu_strategy_2021-2031.pdf.

Документи Львівського національного університету імені Івана Франка

35. “Про затвердження Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у закладах вищої освіти (наукових установах)” із змінами відповідно до Постанови Кабінету Міністрів №283 (2019). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/283-2019-%D0%BF#Text>.

36. Положення про організацію освітнього процесу у Львівському національному університеті імені Івана Франка. URL: <https://lnu.edu.ua/about/university-today-and-tomorrow/documents/education-process>.

37. Положення про організацію освітнього процесу здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії у Львівському національному університеті імені Івана Франка. URL: <https://bitly.ws/37UIG>.

38. Положення про педагогічну практику аспірантів Львівського національного університету імені Івана Франка. URL: <https://aspirantura.lnu.edu.ua/wp-content/uploads/2018/08/Положення-про-педагогічну-практику.pdf>.

39. Положення про забезпечення академічної доброчесності у Львівському національному університеті імені Івана Франка URL: <https://bit.ly/3gggvp8>.

Інші інформаційні ресурси:

40. *Вища освіта України*.

41. *Вища школа*.

42. *Вісник Львівського університету*. Серія педагогічна.

43. Матеріали звітних наукових конференцій факультету педагогічної освіти 2016 – 2023 років

44. *Молодий вчений*.

45. *Молодь і ринок*.

46. Освітні сайти Інтернет (<http://mon.gov.ua>; <http://www.pedpresa.com.ua> та ін.)

- ◆ Інтернет-сторінка кафедри загальної педагогіки і педагогіки вищої школи и Львівського національного університету імені Івана Франка);
- ◆ бібліотека кафедри загальної педагогіки і педагогіки вищої школи Львівського національного університету імені Івана Франка (вул. Туган-Барановського, 7);
- ◆ бібліотека факультету педагогічної освіти;
- ◆ наукова бібліотека імені Василя Стефаника (вул. Стефаника, 2);
- ◆ наукова бібліотека Львівського національного університету імені Івана Франка (вул. Драгоманова, 5, 17).